

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 19 februari 1924 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om viss ändring av 10 kap. 72 § vattenlagen.

I en inom första kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 105, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Per Gustafsson* hemställt, att riksdagen ville för sin del besluta, att 10 kap. 72 § vattenlagen måtte erhålla viss av motionären föreslagen ändrad lydelse eller ock den förändrade lydelse, som vederbörande utskott kunde komma att föreslå, ävensom att med anledning härav erforderliga ytterligare ändringar i lagen måtte vidtagas.

Den av motionären föreslagna lydelsen av ifrågavarande lagrum är följande:

»Skall för handhavande av de med företaget förenade angelägenheter finnas styrelse, och har ej sådan valts under förrättningen, skola före förrättningens avslutande synemännen uppdraga åt en eller flera av deltagarna att i föreskriven ordning utfärda kallelse till sammanträde för styrelseval.»

Till stöd för berörda hemställan har motionären anført:

»I gällande vattenlag finnes den bestämmelsen intagen, att då deltagare i ett dikningsföretag äro flera än två, skall utses styrelse för att handhava de med företaget förenade angelägenheterna — 7 kap. § 61 — och närmare bestämmelser om sättet för styrelseval meddelas i 10 kap. § 72.

Erfarenheten från den tid lagen tillämpats har emellertid givit vid handen önskvärdheten av att styrelsevalet kunde ske inför synemännen före förrättningens avslutande och att det nu stadgade sättet endast behöfde ifrågakomma när delägare och förrättningsmän så ansåge lämpligt. Styrelsen kan givetvis icke träda i funktion förrän medgivande till företaget lämnats i laga ordning, och förfaller frågan, eller skulle genom ett överklagande en sådan ändring ske i delaktighetsprocenten, att ändringen inverkade på styrelsevalet, så komme tydligen också detsamma att förfalla. Men att för dessa säkerligen ytterst sällsynta fall betaga deltagarna möjligheten att vid ett synesammanträde inför förrättningsmännen välja sin styrelse synes mig oriktigt.»

De i motionen berörda och därmed sammanhängande stadgandena i vattenlagen innehålla, såvitt nu är i fråga, följande: Har till företag, som avser torrläggning av mark medelst dikning, vattenavledning eller invall-

De i motionen berörda och därmed sammanhängande stadganden i vattenlagen.

ning, i laga ordning erhållits medgivande, skall, där deltagarna äro flera än två, för handhavandet av de med företaget förenade angelägenheter utses styrelse, bestående av en eller flera ledamöter. — Sålunda avsett medgivande innefattas i antingen av vederbörande synemän meddelat utlåtande eller ock beslut av vederbörande vattendomstol. — Då, enligt vad ovan nämnts, styrelse för torrlägningsföretag skall finnas, skola vederbörande synemän före förrättningens avslutande uppdraga åt en eller flera av deltagarna i företaget att utfärda kallelse till sammanträde för val av styrelse. Kallelse till dylikt sammanträde skall antingen skriftligen delgivas samtliga deltagarna i företaget minst en vecka före sammanträdet eller ock minst 14 dagar därförut kungöras såväl i kyrkan för den eller de församlingar, där samfälligheten är belägen, som ock i minst en av ortens tidningar. Rösträtt vid valet tillkommer en var deltagare i företaget efter det andelstal, som är bestämmande för hans skyldighet att taga del i kostnaden för företaget, med iakttagande att vid lika röstetal avgörandet träffas medelst lottning. Vederbörande synemäns utlåtande skall bl. a. innehålla en längd, som med ledning av den uppskattade båt-naden av företaget upptager fördelning å de särskilda fastigheterna av den för företaget beräknade kostnaden. — Menar deltagare i torrlägningsföretag, att beslut, som fattats å sammanträde med deltagarna i detsamma, icke i behörig ordning tillkommit eller eljest strider mot lag eller författning, äger han vid äventyr av talans förlust föra talan därå genom stämning å styrelsen inom 30 dagar från beslutets dag. — Anmälan om förrättat styrelseval skall göras hos vederbörande länsstyrelse; och skall underrättelse därom intagas i länskungörelserna.

Innebörden i motionärens ändringsförslag.

Utgående ifrån att enligt de i motionen berörda stadgandenas innehåll valet av styrelse för i motionen avsedda torrlägningsföretag ej får äga rum förr än efter det vederbörande syneförrättning avslutats har motionären — under framhållande av önskvärdheten av att sådant val kunde få ske även före förrättningens avslutande inför synemännen — föreslagit sådan ändring beträffande den nuvarande avfattningen av 10 kap. 72 § vattenlagen, att däri må inskjutas orden: *och har ej sådan valts under förrättningen.*

Historik.

Den ovan återgivna föreskriften om utseende av styrelse för vissa torrlägningsföretag tillkom vid dikningslagens inarbetande i nya vattenlagen 1920. I dittills gällande 1879 års lag om dikning och annan avledning av vatten fanns i 74 § för under lagen hänförliga företag med visst antal deltagare föreskrift om utseende av syssloman att tala och svara i mål, som rörde företaget. Som vid dylikt val deltagarna, där ej annorledes åsämjades, hade att åtnjuta rösträtt efter som de hade del i företaget, var sagda val följaktligen ej avsett att äga rum förr än deltagarnas andelar i företaget blivit vederbörligen bestämda. Såväl i det av vattenrätts- och

dikningslagskommittéerna den 17 december 1910 avgivna förslag till vattenlag som ock det av särskilda inom justitiedepartementet tillkallade sakkunniga den 15 december 1919 avgivna förslag till lag om ändring i vissa delar av vattenlagen fanns beträffande ordningen för förrättande av val av styrelse för torrläggningssamfälligheter upptaget ett stadgande av enahanda innehåll, som innefattas i den i motionen avsedda 72 § i 10 kap. av gällande vattenlag. Till intetdera av lagförslagen hade fogats särskild motivering rörande stadgandets innehåll. Stadgandet upptogs sedan, utan att bliva föremål för vidare yttrande av vare sig lagrådet eller departementschefen, i propositionen i ämnet till 1920 års riksdag; och framställdes ej heller vid behandlingen av ärendet inom riksdagen något förslag till ändring beträffande stadgandets innehåll.

Enligt vad utskottet erfarit torde i fråga om ordningen för förrättande av val av styrelse för torrläggningssamfälligheter ej sällan förfaras så, att dylika val företagas inför synemännen i samband med eller understundom före syneförrättningens avslutande.

Utskottet.

Ett lagfästade av denna å vissa håll förekommande praxis låter sig icke göra enbart genom tillfogande till 10 kap. 72 § vattenlagen av det av motionären föreslagna tillägget, utan skulle kräva närmare reglerande bestämmelser för dylika inför synemännen under förrättningens fortgång skeende val ävensom medföra behov av ändringar jämväl i andra lagrum.

Ehuru 10 kap. 72 § vattenlagen i sin nuvarande avfattning häntyder på en avsedd annan ordning för förrättande av ifrågavarande val än den av motionären ifrågasatta, synes dock samma lagrum näppeligen behöva lägga hinder i vägen för tillämpande i förekommande fall av det av honom såsom önskvärt angivna förfaringssättet, förutsatt att de i lagen påbjudna föreskrifterna rörande sättet för kallelse till valet iakttagas och att i händelse av vid valet förekommande meningsskiljaktigheter de i lagen föreskrivna röstningsgrunder därvid följas. Självfallet är emellertid, att ett sålunda före förrättningens avslutande företaget val kan bliva onyttigt, då, på sätt motionären riktigt anmärkt, genom senare överklagande m. m. grunden för det verkställda valet kan komma att förfalla.

Med hänsyn till vad sålunda anförts finner utskottet ej skäl tillstyrka, att ändringar nu vidtagas i vattenlagen för tillgodoseende av det av motionären avsedda syftet, utan hemställer utskottet

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 februari 1924.

På andra lagutskottets vägnar:

BROR PETRÉN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Bror Petrén, von Sydow,* Linder,* greve Spens, von Koch, Tjällgren och Franzén*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson i Kalmar, Öberg, Hagman,* Karlsson i Gasabäck, Hage, Magnusson i Skövde, Holmström i Stockholm och Persson i Trången.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.